

F. Scott FITZGERALD

**THE GREAT
GATSBY**

Ф. СКОТТ ФІЦДЖЕРАЛЬД

ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ

*Переклад з англійської
Андрія ПЕХНИКА*

КИЇВ • ЗНАННЯ

Contents

Chapter 1	6
Chapter 2	38
Chapter 3	62
Chapter 4	92
Chapter 5	122
Chapter 6	146
Chapter 7	168
Chapter 8	218
Chapter 9	242

Зміст

Глава 1	7
Глава 2	39
Глава 3	63
Глава 4	93
Глава 5	123
Глава 6	147
Глава 7	169
Глава 8	219
Глава 9	243

Then wear the gold hat, if that will move her;
If you can bounce high, bounce for her too,
Till she cry "Lover, gold-hatted, high-bouncing lover,
I must have you!"
THOMAS PARKE D'INVILLIERS

Chapter 1

In my younger and more vulnerable years my father gave me some advice that I've been turning over in my mind ever since.

"Whenever you feel like criticizing any one," he told me, "just remember that all the people in this world haven't had the advantages that you've had."

He didn't say any more but we've always been unusually communicative in a reserved way, and I understood that he meant a great deal more than that. In consequence, I'm inclined to reserve all judgments, a habit that has opened up many curious natures to me and also made me the victim of not a few veteran bores. The abnormal mind is quick to detect and attach itself to this quality when it appears in a normal person, and so it came about that in college I was unjustly accused of being a politician, because I was privy to the secret griefs of wild, unknown men. Most of the confidences were unsought — frequently I have feigned sleep, preoccupation, or a hostile levity when I realized by some unmistakable sign that an intimate revelation was quivering on the horizon; for the intimate revelations of young men, or at least the terms in which they express them, are usually plagiaristic and marred by obvious suppressions. Reserving judgments is a matter of infinite hope. I am still a little afraid of missing something if I forget that, as my father snobbishly suggested, and I snobbishly repeat, a sense of the fundamental decencies is parcelled out unequally at birth.

And, after boasting this way of my tolerance, I come to the admission that it has a limit. Conduct may be founded on the hard rock or the wet marshes, but after a certain point I don't care what it's founded on. When I came back from the East last autumn I felt that I wanted the world to be in uniform and at a sort of moral attention forever; I wanted no more riotous excursions with privileged glimpses into the human heart. Only Gatsby, the man who gives his name to this book, was exempt from my reaction — Gatsby, who represented

Вдягни каптур златий, якщо вона так схоче,
Коли стрибати вмієш — то стрибай,
Поки вона не скаже: “Мій златий стрибуне,
Прийди до мене — я тебе жадаю!”
ТОМАС ПАРК Д’ІНВІЛЬЄРС

Глава 1

У мої юні та вразливі роки батько дав мені пораду, котру я часто згадував упродовж життя.

“Якщо тобі колись заманеться когось критикувати, — сказав він, — згадай, що далеко не всі на світі мали ті переваги, які мав ти”.

Він нічого більше не додав, однак ми з ним завжди розуміли один одного з півслова, і мені добре запам’ятався глибокий внутрішній зміст його слів. Згодом я навчився бути стриманим у судженнях — звичка, що відкрила для мене багато цікавих особистостей, а також зробила жертвою кількох набридливих зануд. Неадекватна особа швидко відчуває цю якість, якщо вона притаманна нормальній людині, й поспішає за неї вчепитися, і тому ще у коледжі мене часто несправедливо звинувачували в інтриганстві через обізнаність з таємницями найвідлюдькуватіших з моїх однолітків. Здебільшого я зовсім не прагнув такої довіри — навпаки, часто вдавав сонливість, зайнятість чи навіть дозволяв собі легкі кпини у випадках, коли помічав на обрії недвозначні симптоми подальшого зізнання; адже потаємні одкровення молодих людей чи принаймні вислови, якими вони формулюються, зазвичай є просто плагіатом, переповненим очевидними недомовками. Стриманість у судженнях є джерелом безмежної надії. Я все ще боюся пропустити щось, забувши — як з певним снобізмом стверджував мій батько і з таким самим снобізмом повторюю за ним я, — що не всі однаково наділені від народження чуттям основних моральних цінностей.

Похвалившись своєю терпимістю, мушу визнати, що вона має межу. Поведінка може мати під собою і гранітне підґрунтя, і трясовину — однак з певного моменту мене це перестало хвилювати. Коли минулої осені я повернувся зі Східного узбережжя, то волів би, аби весь світ був одягнутий в уніформу і навіки застиг у стійці “струнко”; мене більше не приваблювали захопливі екскурсії в глибини людської натури. Лише Гетсбі, людина, ім’ям якої названо цю книжку, був винятком із мого правила — Гетсбі, котрий

everything for which I have an unaffected scorn. If personality is an unbroken series of successful gestures, then there was something gorgeous about him, some heightened sensitivity to the promises of life, as if he were related to one of those intricate machines that register earthquakes ten thousand miles away. This responsiveness had nothing to do with that flabby impressionability which is dignified under the name of the “creative temperament” — it was an extraordinary gift for hope, a romantic readiness such as I have never found in any other person and which it is not likely I shall ever find again. No — Gatsby turned out all right at the end; it is what preyed on Gatsby, what foul dust floated in the wake of his dreams that temporarily closed out my interest in the abortive sorrows and short-winded elations of men.

My family have been prominent, well-to-do people in this Middle-Western city for three generations. The Carraways are something of a clan, and we have a tradition that we’re descended from the Dukes of Buccleuch, but the actual founder of my line was my grandfather’s brother, who came here in fifty-one, sent a substitute to the Civil War, and started the wholesale hardware business that my father carries on today.

I never saw this great-uncle, but I’m supposed to look like him — with special reference to the rather hard-boiled painting that hangs in father’s office. I graduated from New Haven in 1915, just a quarter of a century after my father, and a little later I participated in that delayed Teutonic migration known as the Great War. I enjoyed the counter-raid so thoroughly that I came back restless. Instead of being the warm center of the world, the Middle-West now seemed like the ragged edge of the universe — so I decided to go East and learn the bond business. Everybody I knew was in the bond business, so I supposed it could support one more single man. All my aunts and uncles talked it over as if they were choosing a prep-school for me, and finally said, “Why — ye-es,” with very grave, hesitant faces. Father agreed to finance me for a year and after various delays I came East, permanently, I thought, in the spring of twenty-two.

The practical thing was to find rooms in the city, but it was a warm season, and I had just left a country of wide lawns and friendly trees, so when a young man at the office suggested that we take a house together in a commuting town, it sounded like a great idea. He found

уособлював все те, що я зневажаю. Якщо трактувати особистість як сукупність яскравих проявів, то у ньому було щось величне, якась підвищена чутливість до принад життя, так, наче він був під'єднаний до одного з тих надточних приладів, що реєструють землетрус десь за тридев'ять земель. Ця чутливість не мала нічого спільного з тією безхребетною вразливістю, котру часто описують фразою “творча натура”, — це був дивовижний дар надії, романтична готовність, якої я ніколи не зустрічав ні в кому іншому і навряд чи ще колись зустріну. Ні, Гетсбі зрештою чудово зарекомендував себе; не він, а те, що підточувало його, отруйний туман, який супроводжував пробудження його снів, — ось що на певний час відбило мені охоту до суєтних людських радостей і смутків.

Моя родина — вже протягом трьох поколінь заможні шановані люди невеликого містечка на Середньому Заході. Карравеї — це такий собі клан, генеалогічне дерево котрого, згідно з сімейними переказами, сягає своїм корінням до герцога Баклю, однак справжнім засновником нашої гілки був брат мого дідуся, котрий оселився тут у п'ятдесят першому, відправив замість себе на Громадянську війну найманця, а сам відкрив оптову компанію, якою тепер керує мій батько.

Я ніколи не бачив того дідуся, однак вважають, що я схожий на нього — принаймні якщо вірити похмурому олійному портрету, що висить у батьковому офісі. Я закінчив Єль у 1915 році, рівно через чверть століття після мого батька, і трохи згодом брав участь у запізній міграції тевтонців, відомій як Світова війна. Я настільки перейнявся контрнаступом, що потім ще довго не міг заспокоїтися. Замість того, щоб бути центром невсипущої світобудови, Середній Захід виявився чимось на зразок задвірків всесвіту — отож я вирішив податися на Східне узбережжя вивчати біржову справу. Всі, кого я знав, були пов'язані з біржами — тому я припустив, що цей бізнес зможе прогодувати ще одного учасника. Всі мої дядечки і тітоньки зібрали з цього приводу сімейну нараду — так, неначе вони вибирали для мене підготовчу школу — і врешті протягли: “А чому б і ні?” — з похмурим і зовсім не переконаним виразом облич. Батько погодився фінансувати мене упродовж одного року, і після низки затримок навесні двадцять другого я врешті вирушив на Східне узбережжя — як сподівався, назавжди.

Практичніше було б знайти житло у місті, однак стояла тепла пора, і я лише нещодавно залишив край зелених галявин та привітних дерев, тож, коли один мій співробітник запропонував спільно винайняти будиночок у передмісті, я з радістю вхопився

the house, a weather-beaten cardboard bungalow at eighty a month, but at the last minute the firm ordered him to Washington, and I went out to the country alone. I had a dog — at least I had him for a few days until he ran away — and an old Dodge and a Finnish woman, who made my bed and cooked breakfast and muttered Finnish wisdom to herself over the electric stove.

It was lonely for a day or so until one morning some man, more recently arrived than I, stopped me on the road.

“How do you get to West Egg village?” he asked helplessly.

I told him. And as I walked on I was lonely no longer. I was a guide, a pathfinder, an original settler. He had casually conferred on me the freedom of the neighborhood.

And so with the sunshine and the great bursts of leaves growing on the trees, just as things grow in fast movies, I had that familiar conviction that life was beginning over again with the summer.

There was so much to read, for one thing, and so much fine health to be pulled down out of the young breath-giving air. I bought a dozen volumes on banking and credit and investment securities, and they stood on my shelf in red and gold like new money from the mint, promising to unfold the shining secrets that only Midas and Morgan and Maecenas knew. And I had the high intention of reading many other books besides. I was rather literary in college — one year I wrote a series of very solemn and obvious editorials for the *Yale News* — and now I was going to bring back all such things into my life and become again that most limited of all specialists, the “well-rounded man.” This isn’t just an epigram — life is much more successfully looked at from a single window, after all.

It was a matter of chance that I should have rented a house in one of the strangest communities in North America. It was on that slender riotous island which extends itself due east of New York — and where there are, among other natural curiosities, two unusual formations of land. Twenty miles from the city a pair of enormous eggs, identical in contour and separated only by a courtesy bay, jut out into the most domesticated body of salt water in the Western hemisphere, the great wet barnyard of Long Island Sound. They are not perfect ovals — like the egg in the Columbus story, they are both crushed flat at the con-

за цю пропозицію. Він знайшов помешкання, побите негодою бунгало, за вісімдесят доларів на місяць, однак в останній момент фірма перевела його до Вашингтона, і я мусив вселятися туди сам. Я завів пса — якщо так можна сказати про ті кілька днів, які він прожив у мене до того, як утік, — а також старенький “Додж” і ще старішу фінку, котра застеляла мені ліжко й готувала сніданок, чаклюючи над електроплиткою і бурмочучи собі при цьому під ніс якісь фінські примовляння.

Кілька днів я почувався самотньо, поки одного ранку якийсь чоловік, що вселився пізніше за мене, не гукнув мене дорогою.

“Ви не підкажете, як потрапити на Вест-Ег?” — безпорадно запитав він.

Указавши йому шлях, я пішов далі, вже не почувуючись самотньо. Я був провідником, першопоселенцем, старожилом. Ця людина фактично подарувала мені статус місцевого мешканця. Отож сонячне світло та бурхливий, неначе під час прискореної зйомки, розвиток листя на деревах давали мені відчуття, що разом з літом розпочинається нове життя.

Потрібно було ще багато прочитати і насамперед сповнитися свіжою цілющою силою життєдайного повітря. Я накупив гору підручників з банківської справи, кредитування та інвестування, і вони вишикувалися на моїх книжкових полицях, виблискуючи червоним і золотим, неначе свіжовикарбувані монети, обіцяючи відкрити таємниці, відомі лише Мідасу, Меценату і Моргану. І я мав твердий намір прочитати ще багато інших книжок. У коледжі мене вважали до певної міри літератором — одного року я написав низку помпезних і банальних передовиць для “Ель ньюс” — і збирався знову повернути подібне наповнення у своє життя, ставши найбільш вузьким з усіх фахівців — “всебічно освіченою особистістю”. Я кажу це не задля красивого слівця — врешті-решт, на світ найефективніше дивитися крізь якесь одне вікно.

Так склалося, що я винайняв житло в одному з найдивовижніших куточків Північної Америки. На граційному бунтівливому острові, що випинається на схід від Нью-Йорка, серед інших природних об'єктів вирізняються два незвичайних утворення рельєфу. За двадцять миль від міста, на задвірках протоки Лонг-Айленд, у найбільш обжитої ділянці моря усю Західної півкулі вдається пара велетенських яєць, однаковісіньких за формою і розділених лише мілкою затокою. Вони не ідеально овальні, а швидше приплюснуті біля основи, неначе яйця з оповідки про